

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพิ่มมากขึ้น สืบเนื่องจากการที่มูลค่าการค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีส่วนในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างมีนัยสำคัญ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงได้จัดทำรายงานเรื่องการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านฉบับนี้ขึ้น โดยได้นำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของสถานการณ์การค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ในช่วงปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 จนถึงสี่ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (ระหว่างปี 2544-2553) ตลอดจนนำเสนอแนวทางการพัฒนาการค้าชายแดนในระยะต่อไป เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ชายแดนต่างๆ สามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือกำหนดแนวทางและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนต่อไป

สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

พฤษภาคม 2554

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ขอบเขตการศึกษาและวิธีการศึกษา	2
1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.5 นิยามศัพท์	2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของด่านชายแดน	3
2.1 ลักษณะทางกายภาพ	3
2.2 จุดผ่านแดนของไทย	4
2.3 ด้านศุลกากร	4
บทที่ 3 ภาพรวมการค้าชายแดน	10
3.1 มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีส่วนสนับสนุนผลิตภัณฑ์มวลรวม ในประเทศ (GDP) ตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา	10
3.2 การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง	12
3.3 การค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านผ่านจุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรที่สำคัญ ของไทยกระจายตัวทั่วประเทศ	15
3.4 ปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดน	21
3.5 ปัจจัยขับเคลื่อนการค้าชายแดนที่สำคัญในระยะต่อไป	21
3.6 ประเด็นท้าทายการพัฒนาการค้าชายแดนในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)	22
บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ	23
4.1 ข้อสรุป	23
4.2 ข้อเสนอแนะ	23
4.3 แนวทางการพัฒนาการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน	23
บรรณานุกรม	26

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	ความยาวแนวเขตแดนของไทย	4
ตารางที่ 2	จำนวนการเปิดจุดผ่านแดนของไทย ก่อนปี 2541 – ปัจจุบัน	5
ตารางที่ 3	จุดผ่านแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน	6
ตารางที่ 4	ด่านศุลกากรไทย	9
ตารางที่ 5	การค้าระหว่างประเทศไทย – มาเลเซีย พม่า สปป.ลาว กัมพูชา ปี 2544 – 2553	11
ตารางที่ 6	การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2544 – 2553	14
ตารางที่ 7	มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างปี 2550 – 2553 จำแนกรายประเทศ	15
ตารางที่ 8	ด่านค้าชายแดนที่มีมูลค่าการค้ามากที่สุด 10 อันดับ ในปี 2553	15
ตารางที่ 9	มูลค่าการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย จำแนกตามจุดผ่านแดน – ด่านศุลกากร	16
ตารางที่ 10	มูลค่าการค้าชายแดนไทย – พม่า จำแนกตามจุดผ่านแดน – ด่านศุลกากร	18
ตารางที่ 11	มูลค่าการค้าชายแดนไทย – สปป.ลาว จำแนกตามจุดผ่านแดน – ด่านศุลกากร	19
ตารางที่ 12	มูลค่าการค้าชายแดนไทย – กัมพูชา จำแนกตามจุดผ่านแดน – ด่านศุลกากร	20

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	พรมแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน	3
ภาพที่ 2	ที่ตั้งด้านศุลกากร	8

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ราคาประจำปี)	10
แผนภูมิที่ 2	การค้าระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และ การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน	10
แผนภูมิที่ 3	มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย – มาเลเซีย	12
แผนภูมิที่ 4	มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย – พม่า	12
แผนภูมิที่ 5	มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย – สปป.ลาว	13
แผนภูมิที่ 6	มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย – กัมพูชา	13

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. บทนำ

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกรอบแผนงานพัฒนาเศรษฐกิจเมืองชายแดนเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2542 ครอบคลุมพื้นที่จำนวน 20 เมือง ใน 13 จังหวัด และเมื่อ 19 มีนาคม 2545 เห็นชอบกรอบแผนปฏิบัติการพัฒนาเมืองชายแดนหลักจำนวน 13 เมืองตามที่ สศช. เสนอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เมืองชายแดนเป็นฐานเศรษฐกิจและประตูการค้า ที่จะสนับสนุนการค้า การลงทุน อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวของประเทศ

ทั้งนี้ ในการดำเนินการค้าชายแดนระหว่างกันนั้น รัฐบาลของแต่ละประเทศจำเป็นต้องใช้กลไก รวมทั้งลงทุนในสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณชายแดน เพื่อรองรับกิจกรรมเกี่ยวเนื่องต่างๆ เช่น การกำหนดจุดผ่านแดนระหว่างกัน เพื่อเป็นช่องทางเข้าออกของคน สัตว์ และสิ่งของ มีจุดตรวจคนเข้าเมือง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าออกของคน มีด่านศุลกากร เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำเข้า-ส่งออกสินค้า เป็นต้น

กลไกหลักที่ใช้ในการดำเนินการค้าชายแดนและกิจกรรมต่างๆ บริเวณชายแดน

กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดจุดผ่านแดนเพื่อเป็นกลไกในการทำการค้า รวมทั้งการเดินทางผ่านเข้าออกของคน สัตว์ และสิ่งของ จำแนกเป็น 3 ประเภท คือ

- 1.1 **จุดผ่านแดนถาวร** มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนของทั้งสองประเทศ นักท่องเที่ยว และยานพาหนะ ใช้สัญจรไปมาเพื่อการค้า การท่องเที่ยว และอื่นๆ ปัจจุบันมีจำนวนรวม 34 แห่ง
- 1.2 **จุดผ่านแดนชั่วคราว** เป็นการเปิดเพื่อผ่อนผันให้มีการผ่านแดนได้ เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะภายในช่วงเวลาที่กำหนดไว้แน่นอนเฉพาะกิจ ไม่มีผลกระทบด้านความมั่นคงปลอดภัย เมื่อครบกำหนดเวลา หรือบรรลุนิติวัตถุประสงค์แล้วจะปิดจุดผ่านแดนทันที ปัจจุบันมีจุดผ่านแดนชั่วคราวเพียง 2 แห่ง
- 1.3 **จุดผ่อนปรนเพื่อการค้า** มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านด้านมนุษยธรรมและส่งเสริมความสัมพันธ์ของประชาชนในระดับท้องถิ่น เพื่อการผ่อนปรนให้มีการค้าขายสินค้าอุปโภค-บริโภค และยาเวชภัณฑ์ที่จำเป็น ปัจจุบันมีจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าทั้งสิ้น 55 แห่ง

2. สาระสำคัญของการศึกษา

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น สามารถสรุปสาระสำคัญของการศึกษาได้ดังนี้

2.1 สถานการณ์การค้าชายแดน

2.1.1 มูลค่าการค้าชายแดนรวมระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในช่วงปี 2544-2553 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2553 มีมูลค่าการค้าชายแดนรวมทั้งสิ้นประมาณ 7.8 แสนล้านบาท ได้เปรียบดุลการค้าประมาณ 1.9 แสนล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2 ของ GDP ที่มีราคาประจำปีอยู่ที่ประมาณ 10.1 ล้านล้านบาท ทั้งนี้ มูลค่าการค้าชายแดนในระยะหลัง จะมีบทบาทในการสนับสนุน GDP เพิ่มขึ้น พิจารณาจากปี 2544 การค้าชายแดนมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.9 ของ GDP เท่านั้น ขณะที่ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา (ปี 2544-2553) มูลค่าการค้าชายแดนไทยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยปีละประมาณร้อยละ 17.5 ขณะที่ GDP ราคาประจำปีอยู่ที่ประมาณร้อยละ 7.8

2.1.2 มูลค่าการค้าชายแดนรายประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ดังนี้

- (1) **ด้านไทย-มาเลเซีย** ปี 2553 มีมูลค่าการค้าชายแดนรวมประมาณ 5 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ที่มีมูลค่าประมาณ 1 แสนล้านบาท เฉลี่ยประมาณร้อยละ 18.9 ต่อปี และเพิ่มขึ้นจากปี 2552 ที่มีมูลค่าประมาณ 3.9 แสนล้านบาท ประมาณร้อยละ 28.3
- (2) **ด้านไทย-พม่า** ปี 2553 มีมูลค่าการค้าชายแดนรวมประมาณ 1.4 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ที่มีมูลค่าประมาณ 4 หมื่นล้านบาท เฉลี่ยประมาณร้อยละ 16.3 ต่อปี และเพิ่มขึ้นจากปี 2552 ที่มีมูลค่าประมาณ 1.3 แสนล้านบาท ประมาณร้อยละ 2.3
- (3) **ด้านไทย-สปป.ลาว** ปี 2553 มีมูลค่าการค้าชายแดนรวมประมาณ 8.7 หมื่นล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ที่มีมูลค่าประมาณ 2.2 หมื่นล้านบาท เฉลี่ยประมาณร้อยละ 16.5 ต่อปี และเพิ่มขึ้นจากปี 2552 ที่มีมูลค่าประมาณ 7.2 หมื่นล้านบาท ประมาณร้อยละ 21.6
- (4) **ด้านไทย-กัมพูชา** ปี 2553 มีมูลค่าการค้าชายแดนรวมประมาณ 5.5 หมื่นล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ที่มีมูลค่าประมาณ 1.6 หมื่นล้านบาท เฉลี่ยประมาณร้อยละ 15 ต่อปี และเพิ่มขึ้นจากปี 2552 ที่มีมูลค่าประมาณ 4.5 หมื่นล้านบาท ประมาณร้อยละ 22.1

2.1.3 ด้านที่มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุด 3 อันดับแรกในปี 2553 ได้แก่ (1) **ด้านศุลกากรสะเดา จ.สงขลา** ซึ่งมีมูลค่ารวมประมาณ 2.8 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ประมาณร้อยละ 20.3 (2) **ด้านศุลกากรปาดังเบซาร์ จ.สงขลา** ที่มีมูลค่ารวมประมาณ 2.1 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ประมาณร้อยละ 43 และ (3) **ด้านศุลกากรสังขละบุรี จ.กาญจนบุรี** ที่มีมูลค่ารวมประมาณ 8.5 หมื่นล้านบาท ลดลงจากปี 2552 ประมาณร้อยละ 3.3

2.2 ปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดน

แม้ว่าแนวโน้มการค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน จะมีทิศทางขยายตัวเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรค สรุปได้ดังนี้

- 2.2.1 ขั้นตอนและพิธีการศุลกากรทั้งของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน มีความซับซ้อนและมีเอกสารประกอบมาก ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง
- 2.2.2 ระบบศุลกากรภูมิภาคและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกของด่านชายแดนทั้งของไทยและประเทศเพื่อนบ้านยังไม่พร้อม ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการค้าชายแดนระหว่างกัน
- 2.2.3 ขาดการกำหนดเป้าหมายและแนวทางที่จะบรรลุเป้าหมายในการเพิ่มมูลค่าของการค้าชายแดนที่ชัดเจนและจริงจัง
- 2.2.4 การบูรณาการการจัดการชายแดนภายในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน ยังไม่มีประสิทธิภาพพอ ทำให้เกิดปัญหาการค้าชายแดนมากมาย อาทิเช่น การขนส่งเคลื่อนย้ายสินค้ามีความล่าช้าและเสียค่าใช้จ่ายสูง การทำงานซ้ำซ้อนของหน่วยงานด้านชายแดน การกีดกันทางการค้าระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น
- 2.2.5 พื้นที่ชายแดนยังขาดการพัฒนาแบบองค์รวม ในการที่จะเป็นประตูเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การวางแผนรูปแบบชุมชนชายแดน สุขภาพอนามัย การศึกษา อาชีพ โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวและกีฬา เป็นต้น

2.3 ปัจจัยขับเคลื่อนการค้าชายแดนที่สำคัญในอนาคต

การค้าชายแดนของไทยจะสามารถพัฒนาให้เจริญขึ้นได้ หากมีปัจจัยขับเคลื่อนต่อไปนี้

- 2.3.1 **กรอบความตกลง AFTA ซึ่งเริ่มปรับลดภาษีสินค้าปกติในบัญชี Inclusion List ตั้งแต่ปี 2553 และครอบคลุมทุกรายการทุกประเทศในปี 2558 มีผลให้อัตราการขยายตัวการค้าชายแดนเพิ่มขึ้น** เห็นได้จากอัตราการขยายตัวในปี 2553 ที่เพิ่มขึ้นมากจากปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ กรอบความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาค ล้วนมีส่วนให้การการค้าชายแดนเติบโตขึ้น
- 2.3.2 **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานชายแดน** โดยเฉพาะเส้นทางที่อำนวยความสะดวกในการเดินทางและการขนส่งบริเวณชายแดนที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ เช่น แม่สอด-เมียวดี กาญจนบุรี-ทวาย (ไทย-พม่า) สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3-4 ที่เชื่อมไทย-ลาว-จีน

2.3.3 พัฒนาการของสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณชายแดนดีขึ้น ซึ่งรัฐบาลได้เข้าไปลงทุนตามด้านต่างๆ เป็นจำนวนมาก รวมทั้งพยายามกระจายกระดับด้านเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มช่องทางการค้าชายแดน

2.4 ประเด็นท้าทายการพัฒนาการค้าชายแดนในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)

2.4.1 ประเด็นท้าทายในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 คือ การเพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุนบริเวณพื้นที่ชายแดนให้มากขึ้น โดยการนำวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีจำนวนมากและต้นทุนต่ำกว่า แล้วนำมาพัฒนาผลิตสินค้าส่งออกโดยใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้นเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดเพื่อนบ้านและตลาดโลกต่อไป นอกจากนี้ ควรพัฒนาระบบโลจิสติกส์ให้สามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้โดยสะดวกและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ต้นทุนค่าขนส่งสินค้าต่ำและประหยัดเวลา เป็นการช่วยเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยได้อีกทางหนึ่งด้วย

2.4.2 ประเด็นท้าทายภายนอก ได้แก่ การประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อกระตุ้นการค้าชายแดน การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างกัน และอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาผ่านชายแดน ตลอดจนพิจารณาการดำเนินการด้านศุลกากรต่างๆ อีกทั้งควรดำเนินการด้านเศรษฐกิจการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อจัดทำข้อตกลงร่วมกันในการที่จะจัดอุปสรรคและมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างกันให้สิ้นไปหรือลดน้อยลง

2.5 ข้อสรุป

การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน คาดว่ายังคงขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง โดยที่เศรษฐกิจของประเทศ จะยังคงพึ่งพาการค้าชายแดนต่อไปในอนาคต นอกจากนี้การที่เศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และการปรับลด/ยกเลิกภาษีภายใต้ความตกลง AFTA ของอาเซียนตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นไป จะเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้การส่งออกของไทยขยายตัวมากขึ้น

2.6 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

การค้าชายแดนจะพัฒนามีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น หากดำเนินการต่อไปนี้

2.6.1 ลดขั้นตอนและพิธีการศุลกากร โดยมีการอำนวยความสะดวกด้านบริการให้เป็นแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Services)

2.6.2 พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนพัฒนาด้านชายแดนต่างๆ โดยรัฐบาลส่งเสริมให้มีการพัฒนาดังกล่าวทั้งจากภาครัฐและเอกชน ตลอดจนชักชวนประเทศที่สาม ให้เข้ามาลงทุนทั้งในไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

2.6.3 ควรกำหนดเป้าหมายหลักเชิงปริมาณของการค้าชายแดนให้ชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน มีเป้าหมายในการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน

2.6.4 การจัดการชายแดนแบบบูรณาการ ประกอบด้วย

(1) **การบูรณาการจัดการชายแดนในประเทศ** ได้แก่

- 1) การประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในประเทศ เพื่อ
นำไปสู่กระบวนการหน้าต่างเดียว (Single Window Processing) ซึ่งจะ
เปลี่ยนภารกิจต่างๆ ไปสู่ขั้นตอนที่ใช้ข้อมูลชุดเดียวกันและรูปแบบเดียวกัน
โดยให้หน่วยงานเปรียบเทียบภารกิจที่ได้รับมอบหมาย เพื่อลดความซ้ำซ้อน
ของภารกิจ รวมทั้งระบอบคูปองที่มีส่วนช่วยให้เกิดมูลค่าเพิ่มเล็กน้อยใน
เรื่องความปลอดภัย
- 2) การอนุญาตให้ผู้นำเข้า-ส่งออก จัดเตรียมข้อมูลและเอกสารที่จำเป็น
ทุกอย่างเพียงครั้งเดียว เพื่อยื่นต่อหน่วยงานรัฐเจ้าของเรื่องที่ได้รับ
มอบหมาย (Single Administrative Document-SAD)
- 3) ในระยะยาวควรปรับโครงสร้างองค์กรของหน่วยงานต่าง ๆ ให้เหลือ
เป็นหน่วยงานด้านชายแดนเพียงหน่วยงานเดียว หรืออาจทำข้อตกลง
กันที่จะลดข้อบังคับที่เหลื่อมล้ำหรือซ้ำซ้อนกันออก โดยตั้งหน่วยงานที่
รับผิดชอบในการประสานงานโดยเฉพาะ

(2) **การบูรณาการธรรมเนียมปฏิบัติร่วมกันระหว่างประเทศ** โดยเฉพาะการ
ประสานความร่วมมือทางนโยบายระหว่างประเทศที่อยู่ติดกัน ซึ่งเป็นการ
อำนวยความสะดวกระหว่างกัน โดยนำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ
มาใช้ ทั้งนี้องค์ประกอบสำคัญที่แต่ละประเทศจะต้องมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) **การยื่น
ข้อมูล ณ จุดเดียว** คือ มีการเก็บข้อมูล ณ ที่ตั้งเดียว โดยสำนักงานเดียว แต่
สามารถกระจายข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ 2) **การเคลื่อนย้ายออก
ล่วงหน้า** คือ การคัดกรองสินค้าหรือคนออกก่อนล่วงหน้า เพื่อลดขนาด
การจรวจบริเวณจุดผ่านแดน และ 3) **การเพิ่มความสามารถในการบริหาร
การจราจร ณ จุดผ่านแดน** ทั้งในเรื่องคณะทำงาน อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวก เป็นต้น

2.6.5 ควรให้ความสำคัญและความสนใจกับการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนเป็นการ
เฉพาะ โดยเน้นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนที่สำคัญ ให้
สามารถรองรับบทบาทการเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน

=====

1.1 หลักการและเหตุผล

การค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในช่วง 10 ปี (ปี 2544-2553) ที่ผ่านมา มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละประมาณร้อยละ 17.5 และมีบทบาทในการสนับสนุนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ให้เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องด้วย กล่าวคือ ในปี 2544 การค้าชายแดนไทยมีมูลค่ารวมประมาณ 1.8 แสนล้านบาท ได้เปรียบดุลการค้าประมาณ 4.5 หมื่นล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 0.9 ของ GDP และในปี 2553 สัดส่วนดังกล่าวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2 ของ GDP โดยมูลค่าการค้าชายแดนมีจำนวนประมาณ 7.8 แสนล้านบาท ได้เปรียบดุลการค้าประมาณ 1.9 แสนล้านบาท

จากบทบาทของการค้าชายแดนที่มีส่วนในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศดังกล่าว รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะพัฒนาพื้นที่ชายแดนต่างๆ ทั้งการพัฒนาเมืองชายแดน และการพัฒนาในลักษณะเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ที่เป็นการร่วมกันพัฒนาระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2542 เห็นชอบกรอบแผนงานพัฒนาเศรษฐกิจเมืองชายแดน (ครอบคลุมพื้นที่จำนวน 20 เมือง ใน 13 จังหวัด) ตามที่ สศช. เสนอ และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อ 19 มีนาคม 2545 เห็นชอบกรอบแผนปฏิบัติการพัฒนาเมืองชายแดนหลักจำนวน 13 เมือง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเมืองชายแดนให้เป็นฐานเศรษฐกิจและประตูการค้า ที่จะสนับสนุนการค้า การลงทุน อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวของประเทศ

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อจัดทำข้อมูลพื้นฐานการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งวิเคราะห์สถานการณ์การค้าชายแดนในปัจจุบัน และแนวโน้มการค้าชายแดน

1.2.2 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการค้าชายแดนและพื้นที่บริเวณชายแดนในอนาคต

1.3 ขอบเขตการศึกษา และวิธีการศึกษา

1.3.1 ศึกษาข้อมูลการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 4 ประเทศ คือ มาเลเซีย พม่า ลาว และกัมพูชา ในช่วงระยะเวลา ปี 2544-2553

1.3.2 ศึกษา และประมวลข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมศุลกากร กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กองการต่างประเทศ สำนักงานกระทรวงมหาดไทย กองเขตแดนระหว่างประเทศ กรมแผนที่ทหาร ฯลฯ รวมทั้งจากแหล่งข้อมูลบนเว็บไซต์ต่างๆ เป็นต้น นำมาวิเคราะห์พร้อมเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนในระยะต่อไป

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

รายงานการศึกษาศถานการณ์การค้าชายแดน ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูลพื้นฐาน การวิเคราะห์แนวโน้มของการค้าชายแดน และข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการค้าชายแดนต่อประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างองค์ความรู้ของเจ้าหน้าที่ สพท.

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 การค้าชายแดน คือ การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าของประเทศ ที่มีพรมแดนติดต่อกัน เพื่อใช้ในการบริโภคหรืออุปโภคกันในประเทศของตนเอง โดยที่สินค้านั้น มิได้มีการขนส่งต่อไปยังประเทศที่สาม ซึ่งในการที่จะส่งออกหรือนำสินค้าเข้าแต่ละครั้ง ผู้ที่จะส่งออกหรือนำเข้า จะต้องปฏิบัติตามพิธีการศุลกากรให้ครบถ้วน ไม่ว่าสินค้านั้นจะต้องเสียภาษีอากรในการส่งออกหรือนำเข้าหรือไม่ก็ตาม ซึ่งตามระเบียบที่กรมศุลกากรกำหนด จะต้องสำแดงรายละเอียดให้ศุลกากรรับทราบตามที่กฎหมายศุลกากรกำหนด ซึ่งในการนำเข้าหรือส่งออก กรมศุลกากรกำหนดการดำเนินพิธีการไว้เฉพาะ แบ่งเป็นการพิธีการนำเข้าส่งออกทางรถยนต์ (ทางบก) และการนำเข้าส่งออกทางรถไฟ

1.5.2 จุดผ่านแดนถาวร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทั้งสองประเทศ นักท่องเที่ยว และยานพาหนะ สามารถสัญจรไปมาเพื่อการค้า การท่องเที่ยว และอื่น ๆ ปัจจุบันมีจุดผ่านแดนถาวรทั่วประเทศอยู่ทั้งสิ้น 34 แห่ง ซึ่งการประกาศเปิดจุดผ่านแดนถาวรนี้ มีนัยสำคัญคือ หลังการเปิดใช้ จะมีด่านศุลกากรและสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองประจำจุดผ่านแดนนั้นๆ ตามมาด้วย

1.5.3 จุดผ่านแดนชั่วคราว เป็นการเปิดเพื่อผ่อนผันให้มีการผ่านแดนได้ เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะภายในห้วงเวลาที่กำหนดไว้แน่นอนเฉพาะกิจ ไม่มีผลกระทบด้านความมั่นคงปลอดภัย เมื่อครบกำหนดเวลา หรือบรรลุวัตถุประสงค์แล้วจะปิดจุดผ่านแดนทันที ปัจจุบันมีจุดผ่านแดนชั่วคราวเพียง 2 แห่ง

1.5.4 จุดผ่อนปรนเพื่อการค้า มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านด้านมนุษยธรรม และส่งเสริมความสัมพันธ์ของประชาชนในระดับท้องถิ่น เพื่อการผ่อนปรนให้มีการค้าขายสินค้าอุปโภคบริโภค และยารักษาโรคที่จำเป็น ปัจจุบันมีจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าทั่วประเทศทั้งสิ้น 55 แห่ง

ข้อมูลทั่วไปของด่านชายแดน

2.1 ลักษณะทางกายภาพ

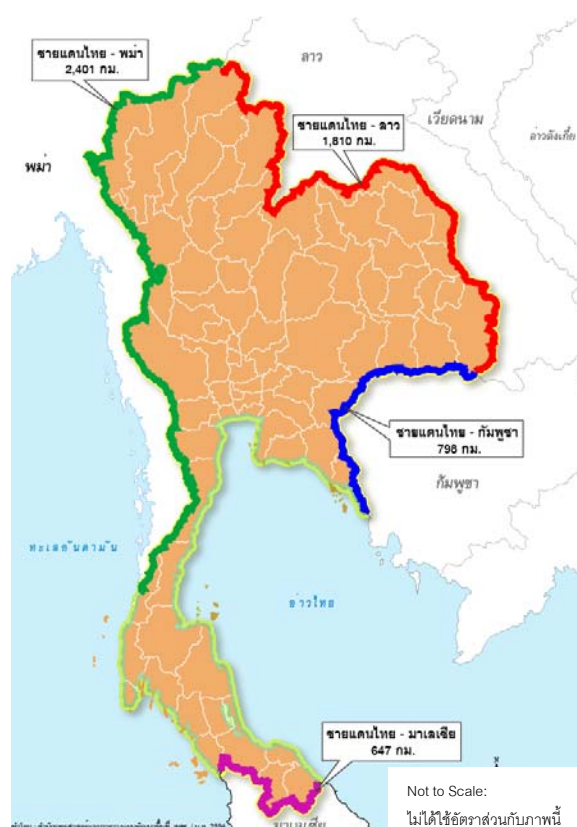
ไทยและประเทศเพื่อนบ้านตั้งอยู่บนคาบสมุทรอินโดจีน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย พม่า ลาว และกัมพูชา โดยมีลักษณะพื้นที่ติดต่อกันทางกายภาพ สรุปได้ดังนี้

2.1.1 ด้านที่ติดต่อกับมาเลเซีย มีความยาวของแนวเขตแดนรวมทั้งสิ้น 647 กม. เป็นสันปันน้ำร่องน้ำลึกของแม่น้ำโก-ลก ยาว 95 กม. ติดต่อกับพื้นที่จำนวน 4 จังหวัด คือ จังหวัดสตูล ยาว 552 กม. จังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส โดยมีทิวเขาสันกาลาคีรี และแม่น้ำโก-ลก เป็นพรมแดนธรรมชาติ

2.1.2 ด้านที่ติดต่อกับพม่า มีความยาวของแนวเขตแดนรวมทั้งสิ้น 2,401 กม. เป็นสันปันน้ำ (ทางบก) ยาว 1,624 กม. ร่องน้ำลึก (ทางน้ำ) ยาว 714 กม. และเป็นแนวเส้นตรงยาว 63 กม. โดยทางทิศเหนือเริ่มตั้งแต่ อำเภอแม่สลาย จังหวัดเชียงราย ไปทางตะวันตกจนถึงจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนทิศตะวันตก เริ่มจากจังหวัดตาก มายังจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชุมพร และจังหวัดระนอง ตามแนวทิวเขาแดนลาว ทิวเขาถนนธงชัย และแม่น้ำเมย เป็นพรมแดนธรรมชาติ

2.1.3 ด้านที่ติดต่อกับ สปป.ลาว มีความยาวของแนวเขตแดนรวมทั้งสิ้น 1,810 กม. เป็นสันปันน้ำ ยาว 702 กม. และร่องน้ำลึก ยาว 1,108 กม. ทางทิศเหนือเริ่มตั้งแต่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อมายังจังหวัดพะเยา จังหวัดน่าน จังหวัดอุดรธานี มีทิวเขาหลวงพระบาง เป็นพรมแดนธรรมชาติ และด้านตะวันออกเริ่มจากจังหวัดเลย มายังจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี มีแม่น้ำโขงเป็นพรมแดนธรรมชาติ

ภาพที่ 1 : พรมแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

2.1.4 ด้านที่ติดต่อกับกัมพูชา มีความยาวของแนวเขตแดนรวมทั้งสิ้น 798 กม. เป็นสันปันน้ำยาว 524 กม. ร่องน้ำลึกยาว 216 กม. และแนวเส้นตรงยาว 58 กม. โดยเริ่มตั้งแต่อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ ของอีสานตอนล่าง และต่อไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดสระบุรี จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด มีทิวเขาพนมดงรักและทิวเขาบรรทัดเป็นพรมแดนธรรมชาติ

ตารางที่ 1 : ความยาวแนวเขตแดนของไทย

ประเทศ	ความยาวของแนวเขตแดน (กิโลเมตร)			
	สันปันน้ำ (ทางบก)	ร่องน้ำลึก (ทางน้ำ)	แนวเส้นตรง	รวม
มาเลเซีย	552	95	-	647
พม่า	1,624	714	63	2,401
สปป.ลาว	702	1,108	-	1,810
กัมพูชา	524	216	58	798
รวม	3,402	2,133	121	5,656

ที่มา: กองเขตแดนระหว่างประเทศ กรมแผนที่ทหาร

2.2 จุดผ่านแดนของไทย

ปัจจุบัน (พ.ศ. 2553) ไทยมีจุดผ่านแดนรวมทั้งสิ้น 90 จุด โดยประเทศที่มีจุดผ่านแดนร่วมกับไทยมากที่สุด ได้แก่ ลาว (รวม 47 จุด ในจำนวนนี้เป็นจุดผ่านแดนถาวร 15 จุด จุดผ่อนปรน 31 จุด และจุดผ่านแดนชั่วคราว 1 จุด) รองลงมา ได้แก่ พม่า (รวม 19 จุด โดยเป็นจุดผ่านแดนถาวร 4 จุด จุดผ่อนปรน 14 จุด และจุดผ่านแดนชั่วคราว 1 จุด) กัมพูชา (รวม 15 จุด โดยเป็นจุดผ่านแดนถาวร 6 จุด และจุดผ่อนปรน 9 จุด) และมาเลเซีย (รวม 9 จุด โดยเป็นจุดผ่านแดนถาวรทั้งหมด) เพิ่มขึ้นจากปี 2541 จำนวน 57 จุด (ปี 2541 มีการประกาศใช้จุดผ่านแดนรวม 33 จุด)

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา ไทยประกาศเปิดจุดผ่านแดนเพิ่มรวม 9 จุด โดยปี 2550 มีการประกาศเปิดจุดผ่อนปรนจำนวน 1 จุด ที่บ้านนาหว้า จ.นครพนม ปี 2551 เปิดจุดผ่านแดนเพิ่ม 4 จุด โดยเป็นจุดผ่านแดนถาวรไทย-ลาว จำนวน 1 จุด และจุดผ่อนปรนไทย-ลาว 2 จุด อีก 1 จุดที่เหลือ เป็นจุดผ่านแดนถาวรไทย-มาเลเซีย ต่อมาปี 2552 ประกาศเปิดจุดผ่านแดนอีก 2 จุด โดยเป็นจุดผ่อนปรนไทย-พม่า จำนวน 1 จุด และจุดผ่านแดนถาวรไทย-มาเลเซีย 1 จุด และปี 2553 ประกาศเปิดจุดผ่านแดนเพิ่ม 2 จุด โดยเป็นจุดผ่อนปรนไทย-ลาวจำนวน 1 จุด และจุดผ่านแดนถาวรไทย-มาเลเซียจำนวน 1 จุด ทั้งนี้ จุดผ่อนปรนบ้านภูดู่ จังหวัดอุดรธานี (ตรงข้ามด่านปากลายของลาว) กำลังอยู่ระหว่างขั้นตอนการพิจารณายกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวร

ตารางที่ 2 : จำนวนการเปิดจุดผ่านแดนของไทย ก่อนปี 2541-ปัจจุบัน

ชายแดน	ประเภท จุดผ่าน	ปีและจำนวนการเปิดจุดผ่านแดน (จุด)												รวมทั้งสิ้น
		ก่อน ปี 41	41	42	43	45	46	48	49	50	51	52	53	
ไทย-มาเลเซีย	ถาวร	6									1	1	1	9 (ไม่ระบุเวลา 6 จุด)
	รวม	6									1	1	1	9
ไทย-พม่า	ถาวร	2			1				1					4
	ผ่อนปรน	7	1					2	1			1		14 (เปิด 2 จุด)
	ชั่วคราว		1											1
	รวม	9	2		1			2	2			1		19
ไทย-ลาว	ถาวร	11		1					1					15 (ยกเลิก 1 จุด และ ไม่ระบุเวลา 1 จุด)
	ผ่อนปรน	7	7					5	2	1	1		1	31 (ไม่ระบุเวลา 7 จุด)
	รวม	18	7	3				5	3	1	3		1	47
ไทย-กัมพูชา	ถาวร	2				1	3							6
	ผ่อนปรน	4	3	1				1						9
	รวม	6	3	1		1	3	1						15
รวมทั้งสิ้น		33	12	4	1	1	3	8	5	1	4	2	2	90
รวม 4 ด้าน	ถาวร	15		1	1	1	3		2		2	1	1	34 (ยกเลิกและไม่ระบุเวลา 7 จุด)
	ผ่อนปรน	18	11	1				8	3	1	1	1	1	54 (เปิดและไม่ระบุเวลา 9 จุด)
	ชั่วคราว		1									1		2

ที่มา : กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ 3 : จุดผ่านแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

ชายแดนไทย – มาเลเซีย

สงขลา	นราธิวาส	ยะลา	สตูล	เวลาเปิด-ปิดด่าน
● ด่านสะเดา อ.สะเดา ● ด่านปาดังเบซาร์ อ.สะเดา ● ด่าน บ.ประกอบ อ.นาทวี	● ด่านสุโหงโก-ลก อ.สุโหงโก-ลก ● ด่านตากใบ อ.ตากใบ ● ด่านนุเกะตา อ.แว้ง	● ด่านเบตง อ.เบตง	● ด่านวังประจัน อ.ควนโดน ● ด่านสตูล (ท่าเรือ) อ.เมือง	● สงขลา (ด่านสะเดา) 05.00-23.00 น. (ทุกวัน) (ด่านปาดังฯ) 05.00-21.00 น. (ทุกวัน) (ด่าน บ.ประกอบ) 07.00-17.00 น.(ทุกวัน) ● นราธิวาส (ด่านสุโหงโก-ลก) 05.00-21.00 น. (ทุกวัน) (ด่านตากใบ) 06.00-18.00 น.(ทุกวัน) (ด่านนุเกะตา) 05.00-18.00 น.(ทุกวัน) ● ยะลา 05.00-22.00 น.(ทุกวัน) ● สตูล 05.00-18.00 น.(ทุกวัน)

ชายแดนไทย – พม่า

เชียงราย	ระนอง	เชียงใหม่	แม่ฮ่องสอน	ประจวบคีรีขันธ์	กาญจนบุรี	ตาก	เวลาเปิด-ปิดด่าน
● สะพานข้ามแม่น้ำสาย อ. แม่สาย ● สะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 2 บ.สันผักอี ต.แม่สาย อ.แม่สาย ■ ท่า บ.ปางห้า ต.เกาะช้าง ■ ท่า บ.สายลมจอย ต.เวียงพางคำ ■ ท่า บ.เกาะทราย ต.แม่สาย ■ ท่าดินคำ ต.เกาะช้าง อ.แม่สาย ■ สบรวก ม.1 ต.เวียง อ.เชียงแสน	● ด่าน อ.เมืองระนอง ● ท่าเทียบเรือสะพานปลา ต.บางริน อ.เมือง ● ปากน้ำระนอง ต.ปากน้ำ อ.เมือง ● ท่าเทียบเรือของ บจก.อันดามัน คลับ ต.ปากน้ำ อ.เมือง	■ ช่องทางก๊วผวอก บ.อรุณทิพย์ ม.10 ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว ■ ช่องทางหลักแต่ง บ.เปียงหลวง อ.เวียงแหง	■ บ.ห้วยต้นนุ่น ต.แม่เงา อ.ขุนยวม ■ บ.ห้วยผึ้ง ต.ห้วยผา อ.เมือง ■ บ.แม่สายแลบ ต.แม่สายแลบ อ.สบเมย ■ บ. เสาหิน ต.เสาหิน อ.แม่สะเรียง ■ บ.น้ำเพียงดิน ต.ผาบ่อง อ.เมือง	■ บ.ไร่ครา ต.คลองวาฬ อ.เมือง	■ ด่านพระเจดีย์สามองค์ ▲ ด่านพระเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี	● บ.ริมเมย ม.2 ท่าสายลวด อ.แม่สอด	● 06.30 -18.30 น. ทุกวัน ■ 06.00 – 18.00 น. ทุกวัน ▲ 06.30 – 17.00 น. ทุกวัน

ชายแดนไทย – ลาว

เชียงราย	น่าน	พะเยา	อุดรดิตถ์	เลย	หนองคาย	นครพนม	อุบลราชธานี	มุกดาหาร	อำนาจเจริญ	เวลาเปิด-ปิดด่าน
● ด้าน อ.เชียงของ ● ด้าน บ.เชียงแสน อ.เชียงแสน ■ บ.สปรอง ม.1 ต.เวียง อ.เชียงแสน ■ บ.สวนดอก ม.8 ต.บ้านแซว อ.เชียงแสน ■ บ.แจ่มป่อง ต.หล้าขาว อ.เวียงแก่น ■ บ.หาดบ้าย ม.1 ต.ริมโขง อ.เชียงของ ■ บ.ร่มโพธิ์ทอง(เลาเจอ) ม.9 ต.ดับเต้า อ.เทิง ■ บ.ห้วยลึก ม.4 ต.ม่วงยาย อ.เวียงแก่น	● ด้าน บ.ห้วยโก๋น อ.เฉลิมพระเกียรติ ■ บ.ห้วยสะแตง ต.งอบ อ.ทุ่งช้าง ■ บ.ใหม่ชายแดน ต.ชนแดน อ.สองแคว	■ บ.สวก ต.ภูซาง กิ่ง อ.ภูซาง	■ บ.ภูคู้ ม.2 ต.ม่วงเจ็ดต้น อ.บ้านโคก ■ บ.ห้วยต่าง ม.7 ต.บ้านโคก อ.บ้านโคก	● ด้าน บ.นากระเจิง ต.อาฮี อ.ท่าลี่ ● ด้าน บ.เชียงคาน ต.เชียงคาน อ.เชียงคาน ● ด้าน บ.คกไฟ ต.ปากชม อ.ปากชม ■ บ.เหมืองแพร่ ต.นาแห้ว อ.นาแห้ว ■ บ.นาข่า ต.ปากหมั่น อ.ด่านซ้าย ■ บ.นากระเจิง ต.อาฮี อ.ท่าลี่ ■ บ.หนองผือ ต.หนองผือ อ.ท่าลี่ ■ บ.อาฮี ต.อาฮี อ.ท่าลี่	● ด้านท่าเสร็จ อ.เมือง ● ด้าน อ.บึงกาฬ ● ด้านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว บ.เหลาจอมมณี ต.มีชัย อ.เมือง ■ บ.เป่งจาน ต.โพนแพง กิ่ง อ.รัตนวาปี ■ บ.บึงคล้า อ.บึงคล้า ■ ม.1 ต.จุมพล อ.โพนพิสัย	● ด้าน อ.เมือง ■ บ.หนาดท่า ต.บ้านกลาง อ.เมือง ■ ด้านศุลกากร อ.ท่าอุเทน ■ บ.ธาตุพนม สามัคคี ต.ธาตุพนม ■ บ.ดอนแพง ต.บ้านแพง อ.บ้านแพง ▲ บ.ห้อม ต.อาจสามารถ อ.เมือง	● ด้าน บ.ปากแซง กิ่ง อ.นาตาล ● ด้านช่องเม็ก อ.สิรินธร ■ หน้าที่ว่าการ อ.เขมราฐ ■ บ.สองคอน ต.สองคอน อ.โพธิ์ไทร ■ บ.ด่านเก่า ต.โขงเจียม อ.โขงเจียม ■ บ.หนองแสง (ช่องตาอุ) ต.โพนงาม อ.บุญทรีย	● ด้าน อ.เมือง ● ด้าน บ.สง เปือย ต.บางทรายใหญ่ อ.เมือง	■ บ.ยักษ์คุด อ.ชานุมาน	● 08.00 -18.00 น. ■ 08.00 – 18.00 น. ทุกวัน ■ น่าน 08.00-18.00 น. (เสาร์-อาทิตย์) ■ อุดรดิตถ์ 08.00-18.00 น. (อังคารและเสาร์)

ชายแดนไทย – กัมพูชา

สระแก้ว	ตราด	จันทบุรี	สุรินทร์	อุบลราชธานี	ศรีสะเกษ	เวลาเปิด-ปิดด่าน
● บ.คลองลึก อ.อรัญประเทศ ■ บ.เขาดิน อ.คลองหาด ■ บ.หนองปรือ อ.อรัญประเทศ ■ บ.ตาพระยา อ.ตาพระยา	● บ.หาดเล็ก อ.คลองใหญ่ ■ บ.หมื่นด่าน ต.บ่อพลอย อ.บ่อไร่ ■ บ.มะม่วง ต.นนทรี อ.บ่อไร่	● บ.ฝักกาด อ.โป่งน้ำร้อน ● บ.แหลม อ.โป่งน้ำร้อน ■ บ.บึงชนาล่าง อ.โป่งน้ำร้อน ■ บ.ขับตารี อ.สอยดาว ■ บ.สวนส้ม อ.สอยดาว	● ช่องจอม อ.กาบเชิง	■ ช่องอานม้า อ.น้ำยืน	● ช่องสะง่า อ.ภูสิงห์ ■ ช่องทางขึ้นเขาพระวิหาร อ.กันทรลักษ์	● 07.00-20.00 น. ทุกวัน ■ อุบลราชธานี 09.00-15.00 น. (อังคารและพฤหัสบดี) ■ สระแก้ว 09.00-16.00 น. ■ จันทบุรี 07.00-16.00 น. ■ ตราด (บ.หมื่นด่าน) 08.30-17.00 น. ■ ตราด (บ.มะม่วง) 07.00-18.00 น. (อังคาร พุธ และพฤหัสบดี)

หมายเหตุ ● จุดผ่านแดนถาวร ■ จุดผ่อนปรน ▲ จุดผ่านแดนชั่วคราว

ที่มา: กองการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย

2.3 ด้านศุลกากร

เป็นกลไกหลักสำคัญในการผ่านเข้าออกของสินค้าระหว่างประเทศ ซึ่งการค้าชายแดนจำเป็นต้องใช้กลไกด้านศุลกากรเช่นกัน อย่างไรก็ตาม สำนักงานศุลกากรส่วนใหญ่ จะตั้งอยู่ในพื้นที่หลักที่เป็นจุดผ่านแดนถาวร แต่เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ กรมศุลกากร จึงอนุญาตให้มีการตรวจปล่อยสินค้าผ่านด่านศุลกากรที่ตั้งอยู่ตามพื้นที่ส่วนกลาง (บริเวณตอนในของประเทศ) เช่น จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดอยุธยา เป็นต้น หรือด่านศุลกากรประจำโรงงานผู้ผลิต เพื่อการส่งออก ซึ่งกระจายอยู่ตามพื้นที่ตั้งอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น ด้านศุลกากรส่วนกลาง คลังฯ บริษัทดับบลิวเอฟเอสจี ด้านศุลกากรส่วนกลาง เขตนิคมอุตสาหกรรมส่งออกแปลงยาว เป็นต้น สำหรับที่ตั้งด่านศุลกากรที่มีในปัจจุบันแสดงไว้ในภาพที่ 2

ปัจจุบัน ไทยมีการค้าชายแดนผ่านทางด่านศุลกากรหลัก ที่ตั้งอยู่บริเวณจุดผ่านแดนถาวร และผ่านทางจุดผ่านแดนย่อยอื่นๆ เช่น จุดผ่อนปรนทางการค้า ด้านศุลกากรย่อย และด่านศุลกากรส่วนกลางต่างๆ (เช่น ด้านศุลกากรส่วนกลาง บริษัท เบสท์ บอนด์ แวร์เฮาส์ จำกัด ฯลฯ) ปรากฏตามตารางต่อไปนี้

ที่มา : กรมศุลกากร

ตารางที่ 4 : ด้านศุลกากรไทย

ชายแดน / จังหวัด		ด้านศุลกากรหลักและด้านย่อยต่างๆ		ชายแดน / จังหวัด	
ไทย-มาเลเซีย รวม 39 ด้าน	สงขลา	● สะเดา	● แม่สาย	เชียงราย	ไทย-พม่า รวม 18 ด้าน
	นราธิวาส	● ปาดังเบซาร์	◆ แม่ฮ่องสอน	แม่ฮ่องสอน	
	ยะลา	● สุโงโกลก	● แม่สอด	ตาก	
	สตูล	● ตากใบ	● ระนอง	ระนอง	
		● เบตง	◆ สังขละบุรี	กาญจนบุรี	
	ปัตตานี	● วังประจัน	■ ส่วนกลาง บ.เบสท์ บอนด์	จังหวัดอื่นๆ	
ไทย-สปป.ลาว รวม 22 ด้าน	จังหวัดอื่นๆ	● สตูล	แวร์เฮาส์ จำกัด ฯลฯ		ไทย-กัมพูชา รวม 16 ด้าน
		◆ ปัตตานี			
		■ ส่วนกลาง เขตปลอดอากร			
		บ.ซีทีไอ คลังสินค้า จำกัด			
		ฯลฯ			
	เชียงราย	● เชียงแสน	● ช่อจอม	สุรินทร์	
	น่าน	● เชียงของ	● จันทบุรี	จันทบุรี	
	มุกดาหาร	◆ พงษ์ช้าง	● คลองใหญ่	ตราด	
	เลย	● มุกดาหาร	● อรัญประเทศ	สระแก้ว	
	บึงกาฬ	● เชียงคาน	◆ คลองลึก		
	หนองคาย	● ท่าลี่	◆ บ้านเขาดิน	จังหวัดอื่นๆ	
	นครพนม	● บึงกาฬ	■ เขตปลอดอากร นวนคร		
	อุบลราชธานี	● หนองคาย	สสอ. ฯลฯ		
	จังหวัดอื่นๆ	● นครพนม			
		● พิบูลมังสาหาร			
		■ ส่วนกลาง เขตปลอดอากร			
		เจเอสเอสอาร์ สสอ. ฯลฯ			

หมายเหตุ : ● ด้านศุลกากรหลัก ที่ตั้ง ณ จุดผ่านแดนถาวร
 ◆ ด้านศุลกากรย่อย ที่ตั้ง ณ จุดผ่านแดนอื่นๆ และจุดผ่อนปรน
 ■ ด้านศุลกากรส่วนกลาง ที่ตั้ง ณ จังหวัดต่างๆ (แต่ส่งออกสินค้าผ่านชายแดน)

ที่มา: กรมศุลกากร กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

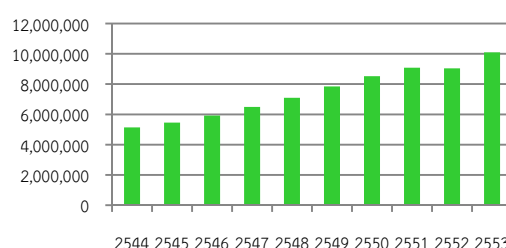
ภาพรวมการค้าชายแดน

3.1 มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีส่วนสนับสนุนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

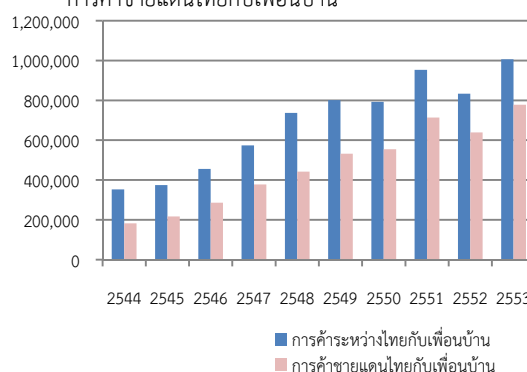
(GDP) ตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยในปี 2553

การค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีมูลค่ารวมประมาณ 7.8 แสนล้านบาท โดยไทยได้เปรียบดุลการค้าประมาณ 1.9 แสนล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 2 ของ GDP ซึ่งมีราคาประจำปีอยู่ที่ประมาณ 10.1 ล้านล้านบาท ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบปี 2553 กับปี 2552 แล้ว ปรากฏว่า การค้าชายแดนของไทย มีอัตราการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับสูงประมาณร้อยละ 21.8 ซึ่งสูงกว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของ GDP ราคาประจำปีในช่วงเวลาเดียวกัน ที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพียงประมาณร้อยละ 11.7 นอกจากนี้ การค้าชายแดนยังเป็นสัดส่วนสำคัญของการค้าระหว่างประเทศของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยสัดส่วนของการค้าชายแดนได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือในปี 2544 มีสัดส่วนคิดเป็นประมาณร้อยละ 51.7 และในปี 2553 มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นคิดเป็นประมาณร้อยละ 77.3

แผนภูมิที่ 1: ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ราคาประจำปี)

แผนภูมิที่ 2 : การค้าระหว่างไทยกับเพื่อนบ้านและการค้าชายแดนไทยกับเพื่อนบ้าน

อนึ่ง ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา (ปี 2544-2553) อัตราการเปลี่ยนแปลงของการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน จะเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยปีละประมาณร้อยละ 17.5 ขณะที่ GDP ราคาประจำปี มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 7.8 ต่อปีในช่วงเวลาเดียวกัน

ตารางที่ 5 : การค้าระหว่างประเทศไทย – มาเลเซีย พม่า สเปน ลาว กัมพูชา ปี 2544 - 2553

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)										อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)				สัดส่วน (%)		
	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	แผนฯ 9	แผนฯ 10	2544-2549	53/52	2544	2549	2553
											2545-2549	2550-2553	2553				
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ราคาประจำปี) (1)																	
GDP	5,133,502	5,450,643	5,917,369	6,489,476	7,092,893	7,844,939	8,525,197	9,080,466	9,041,551	10,102,986	9.5	5.8	7.8	11.7	100.0	100.0	100.0
การค้าระหว่างประเทศ (2)																	
มูลค่ารวม	352,727	374,583	455,935	573,790	736,683	801,643	792,419	953,557	833,375	1,006,141	21.0	8.3	12.4	20.7	6.9	10.2	10.0
ส่งออก	175,746	174,797	226,300	290,068	329,061	366,533	394,519	494,557	423,480	542,101	20.3	11.2	13.3	28.0	3.4	4.7	5.4
นำเข้า	176,981	199,786	229,635	283,721	407,622	435,110	397,900	459,000	409,895	464,040	21.5	5.3	11.3	13.2	3.4	5.5	4.6
ดุลการค้า	-1,235	-24,989	-3,335	6,347	-78,562	-68,577	-3,380	35,557	13,585	78,061	28.7	184.8	58.5	474.6	0.0	-0.9	0.8
การค้าชายแดน (3)																	
มูลค่ารวม	182,473	217,093	285,919	377,458	441,612	532,328	554,283	713,502	639,167	778,061	25.1	12.0	17.5	21.7	3.6	6.8	7.7
สัดส่วน*(%)	51.7	58.0	62.7	65.8	59.9	66.4	69.9	74.8	76.7	77.3							
ส่งออก	113,590	134,393	191,131	241,313	264,618	322,873	320,135	410,639	366,119	486,488	24.5	15.0	17.5	32.9	2.2	4.1	4.8
นำเข้า	68,883	82,699	94,788	136,145	176,994	209,455	234,148	302,864	273,048	291,573	26.2	7.6	17.4	6.8	1.3	2.7	2.9
ดุลการค้า	44,706	51,694	96,343	105,167	87,625	113,418	85,987	107,775	93,071	194,915	21.7	31.4	17.8	109.4	0.9	1.4	1.9

- ที่มา : (1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)
 (2) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์
 (3) กองเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

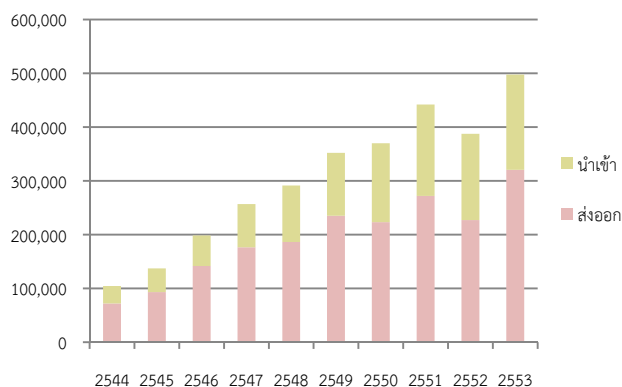
หมายเหตุ : คำนวณโดย สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่, สศช.:-

1. อัตราการเปลี่ยนแปลง (%) และสัดส่วน (%)
2. เป็นสัดส่วนร้อยละของการค้าชายแดนต่อการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

3.2 การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดย

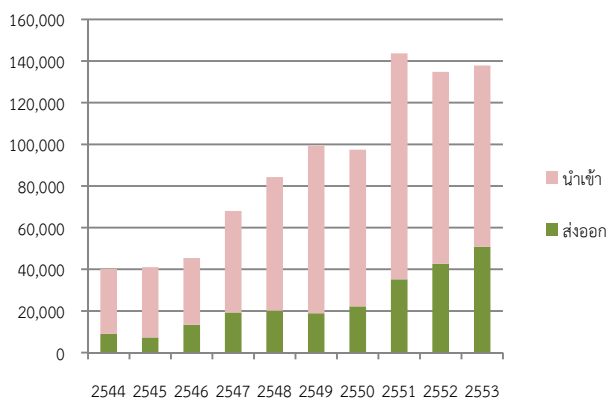
3.2.1 ไทย-มาเลเซีย ปี 2553 มีมูลค่าการค้ารวมประมาณ 5 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2544 (มีมูลค่าประมาณ 1 แสนล้านบาท) เฉลี่ยประมาณร้อยละ 18.9 ต่อปี จัดเป็นอันดับหนึ่งทั้งในเชิงมูลค่าและอัตราการเปลี่ยนแปลง และเพิ่มขึ้นจากปี 2552 ประมาณร้อยละ 28.3 โดยไทยได้เปรียบดุลการค้าชายแดนกับมาเลเซียสูงกว่าทุกประเทศมาโดยตลอดทศวรรษนับตั้งแต่ปี 2544-2553 คิดเป็นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 15.4 ต่อปี และปี 2553 ไทยได้เปรียบดุลการค้าสูงสุดเป็นประวัติการณ์ถึง 1.4 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ประมาณร้อยละ 115.5 ขณะที่ปี 2544 ไทยได้เปรียบดุลการค้าต่ำสุดคือ 4 หมื่นล้านบาท โดยสินค้าส่งออกสำคัญได้แก่ ยางพารา เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ มอเตอร์และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ไม้แปรรูป เป็นต้น และสินค้านำเข้าได้แก่ ส่วนประกอบ คอมพิวเตอร์ สื่อบันทึกข้อมูลภาพ เสียง เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์ แผงวงจรไฟฟ้าเครื่องส่งสัญญาณภาพเสียงและส่วนประกอบ เป็นต้น

แผนภูมิที่ 3 : มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย-มาเลเซีย

3.2.2 ไทย-พม่า ปี 2553 มีมูลค่าการค้าชายแดนรวมประมาณ 1.4 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2544 (มีมูลค่าประมาณ 4 หมื่นล้านบาท) เฉลี่ยประมาณร้อยละ 14.7 ต่อปี จัดเป็นอันดับสองในเชิงมูลค่ารองจากการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย แต่อัตราการเปลี่ยนแปลงจัดเป็นอันดับสี่ และเพิ่มขึ้นจากปี 2552 ประมาณร้อยละ 2.3 อย่างไรก็ตาม ไทยเป็นฝ่ายเสียเปรียบดุลการค้าชายแดนกับพม่ามาโดยตลอดทศวรรษที่ผ่านมา (ปี 2544-2553) โดยปี 2549 ไทยเสียเปรียบดุลการค้ากับพม่าสูงสุดถึง 6.2 หมื่นล้านบาท ขณะที่ปี 2546 ไทยเสียเปรียบดุลการค้าต่ำสุดประมาณ 1.9 หมื่นล้านบาท และปี 2553 ยังคงเสียเปรียบดุลการค้าอีก

แผนภูมิที่ 4 : มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย-พม่า

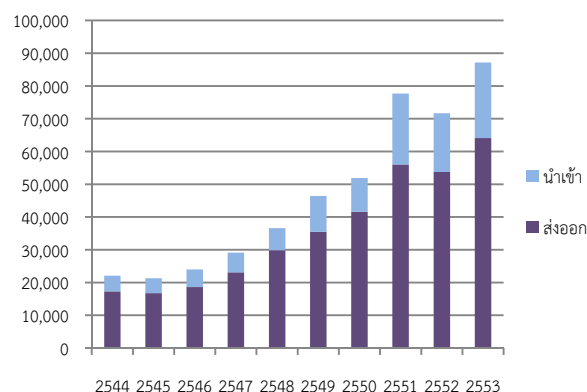

ประมาณ 3.6 หมื่นล้านบาท ลดลงจากปี 2552 ประมาณร้อยละ 27 ทั้งนี้ สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกได้แก่ น้ำมันดีเซล เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำมันเบนซิน รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ผ้าผืนและด้าย เป็นต้น ส่วนสินค้านำเข้า ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ สัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ ไม้ซุง ผักและของปรุงแต่งจากผัก เป็นต้น

3.2.3 ไทย-สปป.ลาว ปี 2553 มีมูลค่าการค้าชายแดนรวมประมาณ 8.7 หมื่นล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2544 (มีมูลค่าประมาณ 2.2 หมื่นล้านบาท) เฉลี่ยประมาณร้อยละ 16.5 ต่อปี จัดเป็นอันดับสามในเชิงมูลค่า แต่อัตราการเปลี่ยนแปลงจัดเป็นอันดับสอง และเพิ่มขึ้นจากปี 2552

ประมาณร้อยละ 21.6 โดยไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้าเพิ่มมาเป็นลำดับตลอดทศวรรษนับตั้งแต่ปี 2544-2553 เฉลี่ยร้อยละ 14.1 ต่อปี โดยปี 2553 ไทยได้เปรียบดุลการค้าสูงสุดคือ 4.1 หมื่นล้านบาท ขณะที่ปี 2545 ไทยได้เปรียบดุลการค้าต่ำสุดประมาณ 1.2 หมื่นล้านบาท โดยสินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกได้แก่ น้ำมันดีเซล รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องจักรที่ใช้ในการก่อสร้างและส่วนประกอบ น้ำมันเบนซิน เหล็กและเหล็กกล้า เป็นต้น ส่วนสินค้านำเข้า ได้แก่ ทองแดงและผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ ไม้แปรรูป เสื้อผ้าสำเร็จรูป ผักและของปรุงแต่งจากผัก เป็นต้น

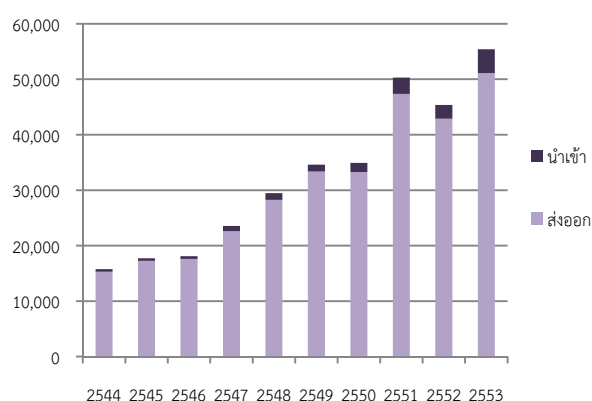
แผนภูมิที่ 5 : มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย-ลาว

3.2.4 ไทย-กัมพูชา ปี 2553 มีมูลค่าการค้ารวมประมาณ 5.5 หมื่นล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2544 (ที่มีมูลค่าประมาณ 1.6 หมื่นล้านบาท) เฉลี่ยประมาณร้อยละ 15 ต่อปี จัดเป็นอันดับสามในเชิงอัตราการเปลี่ยนแปลง แต่เชิงมูลค่าจัดเป็นอันดับสี่ และเพิ่มขึ้นจากปี 2552 ประมาณร้อยละ 22.1

โดยไทยได้เปรียบดุลการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นมา โดยตลอดทศวรรษนับตั้งแต่ปี 2544-2553 คิดเป็นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 13.6 ต่อปี โดยปี 2553 ไทยได้เปรียบดุลการค้าสูงสุดถึง 4.7 หมื่นล้านบาท ขณะที่ปี 2544 ไทยได้เปรียบดุลการค้าต่ำสุดคือ 1.5 หมื่นล้านบาท โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ น้ำตาลทราย ผ้าผืนและด้าย เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ ยางยานพาหนะ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เป็นต้น ส่วนสินค้านำเข้าได้แก่ เหล็ก พืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์ ธัญพืช อลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์ ผักและของปรุงแต่งจากผัก เป็นต้น

แผนภูมิที่ 6 : มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ระหว่างไทย-กัมพูชา

ตารางที่ 6 : การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2544 - 2553

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)										อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)				สัดส่วน (%)		
	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	แผนฯ 9	แผนฯ 10	2544-2553	53/52	2544	2549	2553
											2545-2549	2550-2553					
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ราคาประจำปี) (1)																	
GDP	5,133,502	5,450,643	5,917,369	6,489,476	7,092,893	7,844,939	8,525,197	9,080,466	9,041,551	10,102,986	9.5	5.8	7.8	11.7	100.0	100.0	100.0
การค้าชายแดนรวม (2)																	
มูลค่า	182,473	217,093	285,919	377,458	441,612	532,328	554,283	713,502	639,167	778,061	25.1	12.0	17.5	21.7	3.6	6.8	7.7
ส่งออก	113,590	134,393	191,131	241,313	264,618	322,873	320,135	410,639	366,119	486,488	24.5	15.0	17.5	32.9	2.2	4.1	4.8
นำเข้า	68,883	82,699	94,788	136,145	176,994	209,455	234,148	302,864	273,048	291,573	26.2	7.6	17.4	6.8	1.3	2.7	2.9
ดุลการค้า	44,706	51,694	96,343	105,167	87,625	113,418	85,987	107,775	93,071	194,915	21.7	31.4	17.8	109.4	0.9	1.4	1.9
มาเลเซีย																	
มูลค่า	104,462	137,017	198,388	256,764	291,255	352,003	370,022	441,822	387,326	497,590	26.6	10.4	18.9	28.5	2.0	4.5	4.9
ส่งออก	72,037	93,052	141,570	176,281	186,351	235,121	223,069	272,039	226,894	320,404	26.1	12.8	18.0	41.2	1.4	3.0	3.2
นำเข้า	32,425	43,965	56,818	80,483	104,904	116,882	146,953	169,783	160,432	177,186	27.7	6.4	20.8	10.4	0.6	1.5	1.8
ดุลการค้า	39,612	49,086	84,751	95,798	81,447	118,239	76,115	102,256	66,463	143,218	24.6	23.5	15.4	115.5	0.8	1.5	1.4
พม่า																	
มูลค่า	40,169	41,051	45,428	67,993	84,273	99,296	97,451	143,701	134,766	137,869	24.7	12.3	14.7	2.3	0.8	1.3	1.4
ส่งออก	8,951	7,301	13,338	19,294	20,153	18,898	22,181	35,198	42,604	50,854	26.8	31.9	21.3	19.4	0.2	0.2	0.5
นำเข้า	31,218	33,750	32,091	48,698	64,120	80,398	75,270	108,503	92,162	87,015	24.2	5.0	12.1	-5.6	0.6	1.0	0.9
ดุลการค้า	-22,266	-26,449	-18,753	-29,404	-43,968	-61,500	-53,090	-73,306	-49,558	-36,160	-23.5	-12.0	5.5	-27.0	-0.4	-0.8	-0.4
สปป.ลาว																	
มูลค่า	22,067	21,298	24,010	29,130	36,610	46,432	51,880	77,672	71,700	87,191	21.5	18.9	16.5	21.6	0.4	0.6	0.9
ส่งออก	17,304	16,759	18,610	23,129	29,844	35,494	41,602	56,030	53,741	64,117	20.6	15.5	15.7	19.3	0.3	0.5	0.6
นำเข้า	4,764	4,538	5,400	6,001	6,767	10,938	10,278	21,642	17,959	23,074	24.6	30.9	19.2	28.5	0.1	0.1	0.2
ดุลการค้า	12,540	12,221	13,209	17,127	23,077	24,556	31,324	34,388	35,782	41,044	19.1	9.4	14.1	14.7	0.2	0.3	0.4
กัมพูชา																	
มูลค่า	15,775	17,727	18,092	23,571	29,474	34,597	34,930	50,307	45,375	55,411	18.2	16.6	15.0	22.1	0.3	0.4	0.5
ส่งออก	15,298	17,281	17,614	22,609	28,272	33,360	33,283	47,372	42,879	51,113	17.9	15.4	14.3	19.2	0.3	0.4	0.5
นำเข้า	477	446	478	962	1,202	1,237	1,646	2,936	2,495	4,298	29.1	37.7	27.7	72.2	0.0	0.0	0.0
ดุลการค้า	14,821	16,836	17,136	21,646	27,069	32,123	31,637	44,436	40,384	46,814	17.5	14.0	13.6	15.9	0.3	0.4	0.5

ที่มา : 1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)
 2. กองเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมการค้าต่างประเทศโดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร
 หมายเหตุ: อัตราการเปลี่ยนแปลง และสัดส่วน คำนวณโดย สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่, สศช.

ตารางที่ 7 : มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างปี 2550-2553 จำแนกรายประเทศ

ประเทศ ปี พ.ศ.	มาเลเซีย	พม่า	ลาว	กัมพูชา
2550	370,022	97,452	51,880	34,929
2551	441,822	143,701	77,670	50,308
2552	387,327	134,766	71,699	45,374
2553	497,590	137,869	87,191	55,411

ที่มา : กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

3.3 การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านผ่านจุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรที่สำคัญ (มีมูลค่าการค้าชายแดนมากกว่า 1 หมื่นล้านบาทต่อปี) ซึ่งมีอยู่จำนวน 9 ด่านฯ กระจายตัวครอบคลุมบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 4 ประเทศนั้น มีมูลค่าการค้าขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกด่านฯ ในช่วงตั้งแต่ปี 2550-2553 ยกเว้นด่านฯ สังขละบุรีและด่านฯ แม่สอด ที่ทางการพม่ามีการปิดด่านฯ เป็นระยะๆ เนื่องจากปัญหาความไม่สงบบริเวณชายแดนของพม่าเอง

ตารางที่ 8 : ด่านการค้าชายแดนที่มีมูลค่าการค้ามากที่สุด 10 อันดับ ในปี 2553

ชื่อด่าน	ด้าน	จังหวัด	มูลค่าการค้า (ล้านบาท)	เพิ่มขึ้นจาก ปี 2552 (%)
1. ด่านศุลกากรสะเดา	มาเลเซีย	สงขลา	282,623.17	20.34
2. ด่านศุลกากรปาดังเบซาร์	มาเลเซีย	สงขลา	205,821.63	43.09
3. ด่านศุลกากรสังขละบุรี	พม่า	กาญจนบุรี	85,389.65	-3.26
4. ด่านศุลกากรหนองคาย	ลาว	หนองคาย	38,039.96	14.69
5. ด่านศุลกากรอรัญประเทศ	กัมพูชา	สระแก้ว	30,300.22	36.76
6. ด่านศุลกากรแม่สอด	พม่า	ตาก	25,058.31	-5.69
7. ด่านศุลกากรมุกดาหาร	ลาว	มุกดาหาร	22,300.97	42.12
8. ด่านศุลกากรคลองใหญ่	กัมพูชา	ตราด	19,019.32	5.53
9. ด่านศุลกากรระนอง	พม่า	ระนอง	16,761.16	26.01
10. ด่านศุลกากรแม่สาย	พม่า	เชียงราย	8,303.84	73.5

ที่มา : กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ประมวลโดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศท.)

3.3.1 ไทย-มาเลเซีย มีจุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรที่สำคัญ 2 แห่ง ได้แก่

อันดับที่ 1 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรสะเดา มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2553 รวมประมาณ 2.8 แสนล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 20.3) ซึ่งสูงเป็นลำดับ 1 ของประเทศ โดยเป็นการนำเข้าจำนวนประมาณ 1.3 แสนล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 7.9) และส่งออกจำนวนประมาณ 1.5 แสนล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 34.5) ได้เปรียบดุลการค้ารวมประมาณ 1.2 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 178.2) นับว่าโดดเด่นในช่วงนี้ อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2550-2553 การค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ นับว่ามีการเติบโตอย่างต่อเนื่องดี โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกรายการในระดับที่น่าสนใจดังนี้ มูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 13.3 ต่อปี การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.8 การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.8 แต่ไทยได้เปรียบดุลการค้าเพิ่มประมาณร้อยละ 161.4 ต่อปี (ยกเว้นปี 2552 ที่เสียเปรียบดุลการค้าสูง) โดยสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ สื่อบันทึกข้อมูลภาพและเสียง ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์ ฯลฯ ส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ ยางพารา เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ มอเตอร์และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ฯลฯ

อันดับที่ 2 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรปาดังเบซาร์ มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2553 รวมประมาณ 2.1 แสนล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 43.1) สูงเป็นลำดับ 2 ของประเทศ โดยเป็นการนำเข้าจำนวนประมาณ 3.9 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 23.6) และส่งออกจำนวนประมาณ 1.7 แสนล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 48.5) ได้เปรียบดุลการค้ารวมประมาณ 1.3 แสนล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 58) นับว่าโดดเด่นที่สุดของด่านทั้งหมดที่ติดกับชายแดนมาเลเซียในช่วงนี้ อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2550-2553 การค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงไม่สูงนัก กล่าวคือ มูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 14.1 ต่อปี การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.8 การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.4 ไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอดเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 12.1 ต่อปี สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ โทรศัพท์ โทรเลข เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้ในการโทรคมนาคมและการสื่อสาร ฯลฯ

ตารางที่ 9 : มูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย จำแนกตามจุดผ่านแดน-ด่านศุลกากร

หน่วย: ล้านบาท

ลำดับ	จุดผ่านแดน/ ด่านศุลกากร	ปี 50	ปี 51	ปี 52	ปี 53	% Δ ปี 52-53
1	สะเดา	194,183	245,850	234,858	282,623	20.3
2	ปาดังเบซาร์	138,391	175,867	143,840	205,822	43.1
3	เบตง	3,115	3,476	2,847	4,158	46.1
4	สุโขทัย-ลก	3,011	3,385	3,297	3,258	-0.4
5	ตากใบ	515	370	154	176	14.0
6	สตูล	266	224	298	211	-29.1
7	วังประจัน	42	102	101	83	-17.9
8	อื่นๆ	30,499	12,548	1,932	1,232	-36.2
รวม		370,022	441,822	387,327	497,590	28.5

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศโดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร ประมวลโดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศท.)

3.3.2 ไทย-พม่า มีจุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรที่สำคัญ 3 แห่ง ได้แก่

อันดับที่ 1 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรสังขละบุรี มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2553 รวมประมาณ 8.5 หมื่นล้านบาท (ลดลงจากปี 2552 ร้อยละ 3.3) ซึ่งสูงเป็นลำดับ 3 ของประเทศ โดยเป็นการนำเข้าจำนวนประมาณ 8.3 หมื่นล้านบาท (ลดลงจากปี 2552 ร้อยละ 5.1) และส่งออกจำนวนประมาณ 2.1 พันล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 311.3) เสียดุลการค้ารวม 8.1 หมื่นล้านบาท (ลดลงจากปี 2552 ร้อยละ 7.0) อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2550-2553 การค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้น กล่าวคือ มูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 5.7 ต่อปี โดยการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9 ส่วนการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 112.6 แต่ไทยเสียเปรียบดุลการค้ามาโดยตลอดเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 4.2 ต่อปี โดยสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ สินแร่ ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ ฯลฯ ส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำมันปาล์ม น้ำมันมะพร้าว ฯลฯ

อันดับที่ 2 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรแม่สอด มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2553 รวมประมาณ 2.5 หมื่นล้านบาท (ลดลงจากปี 2552 ร้อยละ 5.7) สูงเป็นลำดับ 6 ของประเทศ โดยเป็นการนำเข้าจำนวนประมาณ 1.1 พันล้านบาท (ลดลงจากปี 2552 ร้อยละ 27.3) และส่งออกจำนวนประมาณ 2.4 หมื่นล้านบาท (ลดลงจากปี 2552 ร้อยละ 4.4) ได้ดุลการค้ารวมประมาณ 2.3 หมื่นล้านบาท (ลดลงจากปี 2552 ร้อยละ 2.9) อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2550-2553 การค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกรายการในระดับที่น่าสนใจ ดังนี้ มูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 29.2 ต่อปี การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.2 และไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด โดยเพิ่มประมาณร้อยละ 33.4 ต่อปี โดยสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ ผักและของปรุงแต่งจากผัก ไม้อัดและไม้วีเนียร์ ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ โค กระบือ สุนัข แพะ แกะ ฯลฯ ส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ผ้าผืนและด้าย น้ำมันเบนซิน ฯลฯ

อันดับที่ 3 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรระนอง มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2553 รวมประมาณ 1.7 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 26) สูงเป็นลำดับ 9 ของประเทศ โดยเป็นการนำเข้าจำนวนประมาณ 2.2 พันล้านบาท (ลดลงจากปี 2552 ร้อยละ 17.8) และส่งออกจำนวนประมาณ 1.5 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 37.2) ได้ดุลการค้ารวมประมาณ 1.2 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 56.1) อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2550-2553 การค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ นับว่าดี กล่าวคือ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกรายการในระดับที่น่าสนใจ ดังนี้ มูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 33.2 ต่อปี การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.6 การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 38.4 และไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด โดยเพิ่มประมาณร้อยละ 46.9 ต่อปี สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ สัตว์น้ำ ปลาหมึกสดแช่เย็น แช่แข็ง ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ ฯลฯ ส่วนสินค้าส่งออก ได้แก่ น้ำมันดีเซล ปะหมี่กึ่งสำเร็จรูป และอาหารสำเร็จ ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า น้ำมันเบนซิน ฯลฯ

ตารางที่ 10 : มูลค่าการค้าชายแดนไทย-พม่า จำแนกตามจุดผ่านแดน-ด้านศุลกากร

หน่วย: ล้านบาท

ลำดับ	จุดผ่านแดน/ ด้านศุลกากร	ปี 50	ปี 51	ปี 52	ปี 53	% Δ ปี 52-53
1	สังขละบุรี	72,262	104,200	88,266	85,390	-3.3
2	แม่สอด	11,607	19,617	26,569	25,058	-5.7
3	ระนอง	7,091	12,797	13,301	16,761	26.0
4	แม่สาย	2,759	4,116	4,786	8,304	73.5
5	เชียงแสน*		1,783	1,620	1,958	20.9
6	อื่นๆ	3,733	1,188	225	398	77.1
รวม		97,452	143,701	134,766	137,869	2.3

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศโดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร ประมวลโดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศท.)

หมายเหตุ: *จุดผ่านแดน-ด้านศุลกากรเชียงแสน ข้อมูลปี 2550 ยังมิได้แยกเป็นไทย-พม่า และไทย-สปป.ลาวอย่างชัดเจน

3.3.3 ไทย-สปป.ลาว มีจุดผ่านแดน-ด้านศุลกากรที่สำคัญ 2 แห่ง ได้แก่

อันดับที่ 1 จุดผ่านแดน-ด้านศุลกากรหนองคาย มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2553 รวมประมาณ 3.8 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 14.7) สูงเป็นลำดับ 4 ของประเทศ โดยเป็นการนำเข้าจำนวนประมาณ 2.9 พันล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 23.2) และส่งออกจำนวนประมาณ 3.5 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 14) ได้เปรียบดุลการค้ารวมประมาณ 3.2 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 13.3) อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2550-2553 การค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ นับว่ามีการเติบโตที่ดี กล่าวคือ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกรายการในระดับที่น่าพอใจ ดังนี้ มูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 20.3 ต่อปี การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.3 การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.9 และไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด โดยเพิ่มประมาณร้อยละ 19.4 ต่อปี สินค้านำเข้าสำคัญ ผลิตภัณฑ์และโลหะทำด้วยเหล็ก ลวดและสายเคเบิลที่หุ้มฉนวน เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ ได้แก่ ฯลฯ ส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ น้ำมันดีเซล รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ผ้าผืนและด้าย ฯลฯ

อันดับที่ 2 จุดผ่านแดน-ด้านศุลกากรมุกดาหาร มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2553 รวมประมาณ 2.2 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 42.1) สูงเป็นลำดับ 7 ของประเทศ โดยเป็นการนำเข้าจำนวนประมาณ 1.3 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 45.8) และส่งออกจำนวนประมาณ 9.3 พันล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 37.3) เสียเปรียบดุลการค้ารวมประมาณ 3.7 พันล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 72.2) ซึ่งนับว่าโดดเด่นในช่วงนี้ อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2550-2553 การค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ นับว่ามีการเติบโตในระดับสูง มีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นในระดับที่น่าพอใจทุกรายการ โดยมูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 27.6 ต่อปี การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 36.1 การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.6 แต่ไทยเสียเปรียบดุลการค้าเพิ่มประมาณร้อยละ -113.3 ต่อปี สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ ทองแดงและผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ฯลฯ ส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรที่ใช้ในการก่อสร้างและส่วนประกอบ น้ำมันดีเซล น้ำมันเบนซิน ฯลฯ

ตารางที่ 11 : มูลค่าการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาว จำแนกตามจุดผ่านแดน-ด้านศุลกากร

หน่วย: ล้านบาท

ลำดับ	จุดผ่านแดน/ ด้าน ศุลกากร	ปี 50	ปี 51	ปี 52	ปี 53	% Δ ปี 52-53
1	หนองคาย	21,823	30,531	33,168	38,040	14.7
2	มุกดาหาร	10,722	23,136	15,692	22,301	42.1
3	พิบูลมังสาหาร	4,180	5,473	5,521	7,567	37.1
4	นครพนม	3,508	5,898	4,424	4,323	-2.3
5	เซียงของ	1,539	2,270	2,662	4,108	54.3
6	บึงกาฬ	3,669	4,218	4,250	3,468	-18.4
7	เซียงแสน	2,590	1,657	1,624	2,272	39.9
8	ท่าลี่	1,547	2,292	2,268	2,230	-1.7
9	เขมราฐ	404	706	898	1,449	61.4
10	ทุ่งช้าง	433	783	518	872	68.2
11	เซียงคาน	474	610	674	562	-16.7
12	อื่นๆ	991	96	0	0	-
รวม		51,880	77,670	71,699	87,191	21.6

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศโดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร ประมวลโดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศช.)

3.3.4 ไทย-กัมพูชา มีจุดผ่านแดน-ด้านศุลกากรที่สำคัญ 2 แห่ง ได้แก่

อันดับที่ 1 จุดผ่านแดน-ด้านศุลกากรอรัญประเทศ มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2553 รวมประมาณ 3 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 36.8) สูงเป็นลำดับ 5 ของประเทศ โดยเป็นการนำเข้าจำนวนประมาณ 2.2 พันล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 163.7) และส่งออกจำนวนประมาณ 2.8 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 31.8) ได้เปรียบดุลการค้ารวมประมาณ 2.6 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 26.4) นับว่าโดดเด่นในช่วงนี้ อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2550-2553 การค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ นับว่ามีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงกว่าร้อยละ 20 ทุกรายการ ดังนี้ มูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 23.4 ต่อปี การนำเข้าลดลงร้อยละ 26.1 การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.2 และไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด โดยเพิ่มประมาณร้อยละ 22.9 ต่อปี สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เหล็ก อลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์ ทองแดงและผลิตภัณฑ์ ฯลฯ ส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ ผ้าผืนและด้าย เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ฯลฯ

อันดับที่ 2 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรคลองใหญ่ มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2553 รวมประมาณ 1.9 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 5.5) สูงเป็นลำดับ 8 ของประเทศ โดยเป็นการนำเข้าจำนวนประมาณ 102 ล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 107.3) และส่งออกจำนวนประมาณ 1.9 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 5.3) ได้เปรียบดุลการค้ารวมประมาณ 1.9 หมื่นล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 5) อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2550-2553 การค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนฯ นี้ นับว่ามีการเติบโตได้ดีเช่นกัน โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นในรายการที่สำคัญในระดับที่น่าสนใจ กล่าวคือ มูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 16.9 ต่อปี การนำเข้าลดลงร้อยละ -5.9 การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.1 และไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด โดยเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 17.3 ต่อปี ทั้งนี้ จุดผ่านแดนฯ ดังกล่าว เป็นจุดที่มีสัดส่วนการได้เปรียบดุลการค้าสูงสุด ประมาณร้อยละ 95.8-99.7 ของมูลค่าการค้าชายแดนรวมของจุดนี้ สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ ไม่แปรรูป พืชและผลิตภัณฑ์จากพืชอื่นๆ ส่วนสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ น้ำตาลทราย เครื่องสำอาง เครื่องหอมและสบู่ ยางยานพาหนะ ฯลฯ

ตารางที่ 12 : มูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จำแนกตามจุดผ่านแดน-ด่านศุลกากร

หน่วย: ล้านบาท

ลำดับ	จุดผ่านแดน/ ด่านศุลกากร	ปี 50	ปี 51	ปี 52	ปี 53	% Δ ปี 52-53
1	อรัญประเทศ	16,132	27,643	22,156	30,300	36.8
2	คลองใหญ่	11,899	16,481	18,023	19,019	5.5
3	จันทบุรี	1,685	2,940	2,527	3,625	43.4
4	ช่องจอม	810	2,189	1,674	1,612	-3.7
5	อื่นๆ	4,403	1,055	994	855	-14.0
รวม		34,929	50,308	45,374	55,411	22.1

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศโดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร ประมวลโดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (สศช.)

3.4 ปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดน

แม้ว่าแนวโน้มการค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน จะมีทิศทางการขยายตัวเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังมีอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน ทั้งที่เกิดจากปัจจัยภายในของไทยและปัจจัยที่เกิดจากข้อจำกัดของประเทศเพื่อนบ้าน สรุปได้ดังนี้

3.4.1 ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกของด่านชายแดนทั้งของไทยและประเทศเพื่อนบ้านยังไม่พร้อม ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการค้าชายแดนระหว่างกัน

3.4.2 ขั้นตอนและพิธีการศุลกากรทั้งของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน มีความซับซ้อนและมีเอกสารประกอบมาก ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง

3.4.3 ขาดการกำหนดเป้าหมายและแนวทางที่จะบรรลุเป้าหมายในการเพิ่มมูลค่าของการค้าชายแดนที่ชัดเจนและจริงจัง

3.4.4 การบูรณาการการจัดการชายแดนภายในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน ยังไม่มีประสิทธิภาพพอ ทำให้เกิดปัญหาการค้าชายแดนมากมาย อาทิเช่น การขนส่งเคลื่อนย้ายสินค้ามีความล่าช้าและเสียค่าใช้จ่ายสูง การทำงานซ้ำซ้อนของหน่วยงานด้านชายแดน การกีดกันทางการค้าระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น

3.4.5 พื้นที่ชายแดนยังขาดการพัฒนาแบบองค์รวม ในการที่จะเป็นประตูเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การวางแผนรูปแบบชุมชนชายแดน สุขภาพอนามัย การศึกษา อาชีพ โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวและกีฬา เป็นต้น

3.5 ปัจจัยขับเคลื่อนการค้าชายแดนที่สำคัญในระยะต่อไป

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวข้างต้น แต่การค้าชายแดนสามารถพัฒนาให้มีความเจริญรุ่งเรืองมากขึ้นได้ในอนาคต หากมีปัจจัยขับเคลื่อนต่อไปนี้

3.5.1 **กรอบความตกลง AFTA เริ่มมีผลบังคับให้ภาษี ลดลงเหลือร้อยละ 0-5 ตั้งแต่วันที่ 2553 เป็นต้นไป** โดยสมาชิกดั้งเดิมอย่างไทยและมาเลเซีย ได้ปรับลดภาษีสินค้าปกติในบัญชี Inclusion List (IL) ทั้งหมดลงเหลือร้อยละ 0 แล้ว ส่วนสมาชิกใหม่อย่างพม่า สปป.ลาว และกัมพูชา ระดับภาษียังอยู่ในช่วงร้อยละ 0-5 จนกระทั่งปี 2558 จึงจะครอบคลุมทุกรายการได้เช่นเดียวกับสมาชิกดั้งเดิม ซึ่งมีผลต่ออัตราการขยายตัวของการค้าชายแดนปี 2553 เพิ่มขึ้นมากจากปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะด้านมาเลเซีย ที่มีการขยายตัวสูงสุดถึงร้อยละ 28.5 ซึ่งนอกจาก AFTA แล้ว ยังมีผลที่เกิดจากการรวมมือทางเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาคที่สำคัญ ได้แก่ GMS IMT-GT และ ACMECS เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้การค้าชายแดนเติบโตไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้น

3.5.2 การคมนาคมมีความสะดวกต่อการเดินทางและการขนส่ง จากความร่วมมือในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคดังกล่าว ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเส้นทางที่จะอำนวยความสะดวกต่อการเดินทางและการขนส่งตามบริเวณชายแดนสำคัญที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ เช่น บริเวณแม่สอด-เมียวดี และกาญจนบุรี-ทวาย (ไทย-พม่า) สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 เชื่อมระหว่างจังหวัดนครพนมกับแขวงคำม่วนของลาว และสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 เชื่อมถนนสาย R3a (เชียงของจังหวัดเชียงรายของไทย-ห้วยทราย แขวงบ่อแก้วของลาว-คุนหมิงของจีน) ซึ่งจะแล้วเสร็จและเปิดใช้งานได้ในปี 2554 และ 2557 ตามลำดับ เป็นต้น จะมีส่วนช่วยให้เกิดโครงข่ายการขนส่งที่สะดวกมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การค้าชายแดนขยายตัวเพิ่มขึ้นจำนวนมหาศาลได้ในอนาคต

3.5.3 สิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณชายแดนมีแนวโน้มของพัฒนาการที่ดีขึ้น โดยเฉพาะมาตรฐานของด่านชายแดน ณ จุดผ่านแดนถาวรสำคัญ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมา รัฐบาลได้ลงทุนตามด้านต่างๆ เหล่านี้ เป็นจำนวนค่อนข้างสูง ดังนั้น การใช้ประโยชน์ในระยะต่อไป จึงขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการบริเวณด่านชายแดนของทั้งสองฝ่าย ที่จะต้องเพิ่มการอำนวยความสะดวกให้ได้มากที่สุด โดยการลดความยุ่งยากซับซ้อนด้านกฎระเบียบและพิธีการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเจรจาเพื่อยกระดับด่านที่มีศักยภาพในอนาคต ซึ่งยังเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก ในการช่วยเพิ่มช่องทางการค้าชายแดนให้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศที่สำคัญ และจำเป็นต่อการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านแต่ละประเทศ จะต้องทันสมัยและช่วยกระตุ้นให้เกิดการค้าชายแดนมากขึ้น

3.6 ประเด็นท้าทายการพัฒนาการค้าชายแดนในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)

ประเด็นท้าทายในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 คือ การเพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุนบริเวณพื้นที่ชายแดนให้มากขึ้น โดยการนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน ที่มีจำนวนมากและต้นทุนต่ำกว่าของไทย มาพัฒนาผลิตสินค้าส่งออกโดยใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้นของไทย เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดเพื่อนบ้าน (ซึ่งเป็นตลาดที่กำลังเจริญเติบโตและมีความต้องการสินค้าสูง) และตลาดโลกต่อไป

นอกจากนี้ จากการที่ไทยมีความได้เปรียบในเชิงภูมิศาสตร์ที่ตั้ง กล่าวคือ ไทยมีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ จึงควรพัฒนาระบบโลจิสติกส์ให้สามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้ โดยสะดวกและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ต้นทุนค่าขนส่งสินค้าต่ำและประหยัดเวลา เป็นการช่วยเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยได้อีกทางหนึ่งด้วย

สำหรับประเด็นท้าทายภายนอก ไทยจะต้องประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อหาวิธีในการกระตุ้นการค้าชายแดน การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างกัน และอำนวยความสะดวกต่อกันด้วยการพัฒนาด่านชายแดนตลอดจนพิธีการด้านศุลกากรต่างๆ อีกทั้งควรดำเนินการด้านเศรษฐกิจการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อจัดทำข้อตกลงร่วมกันในการที่จะขจัดอุปสรรคและมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างกันให้สิ้นไปหรือลดน้อยลง

4.1 ข้อสรุป

การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน คาดว่ายังคงขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง โดยที่เศรษฐกิจของประเทศ จะยังคงพึ่งพาการค้าชายแดนต่อไปในอนาคต นอกจากนี้การที่เศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และการปรับลด/ยกเลิกภาษีภายใต้ความตกลง AFTA ของอาเซียนตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นไป จะเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้การส่งออกของไทยขยายตัวมากขึ้น

4.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

แม้ว่าแนวโน้มของการค้าชายแดนในอนาคต ยังคงสดใสอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาพื้นฐานทั่วไปยังคงดำรงอยู่ ดังนั้น จึงควรยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ให้ใกล้เคียงกับมาตรฐานสากลมากขึ้น เนื่องจากสถานการณ์ต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเมื่อ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งการทำให้การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ดำเนินต่อไปด้วยความก้าวหน้าและราบรื่น เกิดประโยชน์แก่ประเทศและประชาชนมากที่สุดนั้น ภาครัฐจำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน เพื่อที่จะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจนในเชิงการขยายตัวของมูลค่าการค้า ซึ่งสาระสำคัญของเป้าหมายและการพัฒนาการค้าชายแดน มีดังต่อไปนี้

4.2.1 การกำหนดเป้าหมายหลักเชิงปริมาณของการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
มูลค่าการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นควรกำหนดเป้าหมายการขยายตัวของมูลค่าการค้าชายแดนให้ชัดเจน โดยเริ่มจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน มีเป้าหมายการดำเนินงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างสอดคล้องและเกื้อกูลไปสู่เป้าหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4.2.2 พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนพัฒนาด้านชายแดนต่างๆ โดยรัฐอาจส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนในการพัฒนา ตลอดจนชักชวนประเทศที่สาม ให้เข้ามาลงทุนทั้งในไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

4.2.3 การบูรณาการการจัดการชายแดน เนื่องจากการจัดการชายแดน ต้องเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน เช่น ด้านความมั่นคง ตรวจคนเข้าเมือง การค้า ศุลกากร ขนส่ง มาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) เป็นต้น ซึ่งมีประเด็นหลากหลายซับซ้อน การบูรณาการการจัดการชายแดน ต้องการเงื่อนไข ข้อผูกพันทางการเมืองที่เข้มแข็ง การเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องของหน่วยงานชายแดนอย่างจริงจัง มีการสนับสนุนงบประมาณและเทคนิคเชิงวิชาการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งใช้เครื่องมือที่เป็นสากลในระดับสูงสุด เป็นต้น จึงจะประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในการเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนได้อย่างราบรื่น และเกิดผลทางต้นทุน (Cost-effective) ให้ได้มากที่สุด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบูรณาการการจัดการชายแดนให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

(1) การบูรณาการการจัดการชายแดนภายในประเทศ ประกอบด้วย

1) **การประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายในประเทศให้นำไปสู่กระบวนการหน้าต่างเดียว (Single Window Processing)** ซึ่งต้องกำหนดภารกิจของหน่วยงานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชายแดนทั้งหมด และข้อตกลงด้านระบบ องค์ประกอบของข้อมูล และกระบวนการต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินการ

2) **การอนุญาตให้ผู้นำเข้า-ส่งออก จัดเตรียมข้อมูลและเอกสารที่จำเป็นทุกอย่างเพียงครั้งเดียว** เพื่อยื่นต่อหน่วยงานรัฐเจ้าของเรื่องของที่ได้รับมอบหมาย (Single Administrative Document-SAD) โดย SAD สามารถกระจายข้อมูลดังกล่าวไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาให้หยุดตรวจสอบหรืออนุญาตให้ออกบนพื้นฐานของการรับรองและพิธีการเอกสารอื่นๆ

3) **ในระยะยาวควรปรับโครงสร้างองค์กรที่รับผิดชอบด้านชายแดนเหลือหน่วยงานเดียว** เหมือนกับ Department of Homeland Security (DHS) ของสหรัฐฯ ที่เป็นกรมซึ่งได้รับการปรับโครงสร้างองค์กรใหม่ โดยรวมสำนักงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับชายแดนไว้ในกรมเดียว และรับผิดชอบดูแลทุกด้านชายแดน

(2) การบูรณาการธรรมเนียมปฏิบัติร่วมกันระหว่างประเทศ^{1/} ประกอบด้วย

1) **การประสานความร่วมมือทางนโยบายระหว่างประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน** อำนวยความสะดวกระหว่างกันในการจัดการชายแดน โดยลดขั้นตอนและพิธีการศุลกากร ให้เป็นการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว กล่าวคือ สำแดงรายการ ตรวจสอบเอกสาร และตรวจสอบสินค้า ณ จุดเดียว การตกลงเรื่องการขนส่งข้ามพรมแดน ได้แก่ เจรจาเพื่อแลกเปลี่ยนสิทธิจราจร การดำเนินงานระบบศุลกากรผ่านแดน การสร้างมาตรฐานและระบบงานที่สอดคล้องกันระหว่างประเทศในเรื่องระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เอกสารข้ามพรมแดน กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เวลาในการปฏิบัติงานของด่านพรมแดน รวมถึงการกำจัดค่าใช้จ่ายนอกระบบ

^{1/} สำนักงานประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ (สปร.) สศช. กุมภาพันธ์ 2554

2) ประสานความร่วมมือและช่วยพัฒนาความพร้อมของประเทศเพื่อนบ้าน ที่ยังขาดความพร้อมทั้งในด้านอัตราค่าจ้าง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะใช้ระบบการแจ้งล่วงหน้า (advance notice) ความชำนาญในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขาดศักยภาพในการวินิจฉัยและเครื่องมือที่ทันสมัยในการตรวจมาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS)

3) จัดตั้งสมาคมการขนส่งสินค้าของกลุ่มประเทศ GMS (GMS Freight Transport Association: FREATE) เพื่อประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย

4) สนับสนุนให้มีการค้าแบบหักบัญชี (Counter Trade) หรือดำเนินการด้านเศรษฐกิจ การทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อจัดทำข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ

5) ควรมีการหารือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศ ที่จะขจัดปัญหาการกีดกันทางการค้าระหว่างกัน

4.2.4 การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนควรให้ความสำคัญและความสนใจเป็นการเฉพาะ โดยเน้นให้มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนที่สำคัญ เพื่อให้สามารถรองรับบทบาทการเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างลงตัว และคำนึงถึงความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศและในภูมิภาคเป็นหลัก รวมทั้งเป็นการยกระดับความเจริญของเมืองชายแดนให้ขึ้นมาทัดเทียมกับเมืองทางเศรษฐกิจอื่นๆ ของประเทศได้ ซึ่งการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการวางแผนรูปแบบชุมชนชายแดน สุขภาพอนามัย การศึกษา อาชีพ การทำมาหากินของประชาชนในบริเวณนั้น โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวและกีฬา (นันทนาการ) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนบริเวณพื้นที่ชายแดนให้ดียิ่งขึ้น

.....

เอกสาร และ เว็บไซต์

ASEAN, 2003, *Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit*, Association of Southeast Asian Nations,

<http://www.aseansec.org/8872.htm>

GFP, 2005, *Integrated Border Management*, Global Facilitation Partnership for Transportation and Trade,

<http://www.gfptt.org/uploadedFiles/7488d415-51ca-46b0-846f-daa145f71134.pdf>

Koslowski, Rey. 2000, *Information Technology and Integrated Border Management*. เข้าถึงได้จาก

http://www.dcaf.ch/news/Border%20Mgt_031303/Koslowski.pdf

Meyers, Deborah W. and Demetrios G. Papdemetiou., 2000, *Walking a Fine Line: Issues in Border Management*. เข้าถึงได้จาก

http://www.isuma.net/v01n01/waller/waller_e.pdf

กรมการค้าต่างประเทศ. การค้าชายแดนและผ่านแดน. เข้าได้ถึงได้จาก

<http://www.dft.go.th/level3.asp?level2=110> (20 มกราคม 2554).

สำนักงานประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ. ระเบียบวาระการประชุมคณะทำงานด้านเทคนิค จัดทำข้อเสนอแนวทางการดำเนินงาน 24 ชั่วโมง ณ ด่านพรมแดนทางบก. พฤษภาคม 2554.